

A'

MAGYAR NEMZETHEZ!

Mihelyt Ruhát, nyelvet, és szokást el-hagytok:
Azonnal meg-szűntök lenni; a' mik vagytok,
Mátyásy József,

NAGY-SZOMBATBAN
JELINEK VENTZEL BETŰIVEL, 1806 ESZT.

Loquere! ut noscam te.

Plato.

TEKÉNTETES NEMES VÁRMEGYE!

Meszsze láttak azok az el-húnytt Őseink; a'kik a' királyoknak, a' Magyar Földön leendő Lakásaikat, a' királyi Magzatoknak, a' Magyar Nyelvben, és Szokásokban való Tanítattatásokat Törvények által olly sokszor sürgették: Meszszé néztek azok az Orszagnak kép - viselői-is; a' kik az 1791. 1792. és az 1805. Esztendőben tartatott Ország Gyűléseiben, a' Magyar Nyelvnek tökéletesebbítetését, szinté szíveiken viselvén; azt Törvénybe írátták. A' Tapasztalás, az Előre való szemeskedés, kétség kívül vezérlette és lelkesítette Őket! tudniillik

Látták; hogy a' míveletlen Nyelv, míveletlen, 's erőtelen Nemzetet, a' ki-mívelt, hatalmast és fényeskedőt szül: Látták: hogy a' Nyelvnek míveletlensége, a' természeti Nemes Érzéseket, 's Indulatokat meg-fojtya, 's a' Nemzetet, később – hamarább szolgálásra juttattya: Látták, egy szóval: hogy oda le'sz Magyar; ha nem le'sz Magyar, ha lesz – is, nem a' le'sz: a' minek lenni kellene; vagy, a' mi lehetne; A' mit ők láttak: én-is úgy nézem, 's érzem. Ugyan azért,

Édes Érzéssel vettem azokat a' híreket; a' mellyek, némelly Nemes Vármegyéknek, a' Hazai Nyelvnek tökéletessebitettésére törekedő Intézetjeiket jelentették.

Én-is szüllöttje lévén a' Hazának, a'szülő Anyának Áldozattal tartozok. Regenten a' kinek hízott Marhái nem voltak: Gerlitzékkal; a' kinek Búzája nem termett, vadótzal áldozott. Én - is úgy! A' mim vann: azt adom.

Olly távol vagyok attól; mint az én tőlem; hogy, olly valamit akarnék elé adni; a' millyent más, nem. Tsupán a' Gondolkodásra nyújtani kívántam másoknak alkalmatosságot. A' fénkö vasat élesitt; ha maga nem

hasít-is' Én-is, tsupán a' Gondolkodóknak akartam rágni-valót nyújtani.

A' Nyelvemet szeretem, és azt kívánnám: hogy, az Angyalok-is azon beszélnének. Az egy maroknyi Zsidók, a' mindennek Istenét-is, Zsidó nyelvűnek tartották. Azt tartották tudniillik; a'mit, lenni kívántak. Közelitek a' Tzélhóz.

§. I.

A' Dolgoknak el-nevezése 's név-adás: önkényből származott Találmány, Tzélja volt e Találmánynak az: hogy, a' Népek,, egy dolgot a' másiktól meg- különböztetthesenek, 's egy mással Gondolattyaikat közölhessék. Látható: hogy

§. II.

A' Nevek adásában, a' Név-adók a' Ter-mészetnek három országaiban lévő Dolgoknak, Valóságoknak, természeti Tulajdonságaikat, Érzéseiket, Hangzásait, külső Formáikat, meg-esmért Erejeket s. a. t. a'mennyire el-találhatták, ábrázolták, jelelték 1.)

- 1.) p. o. Az Isten Ádámot (mind Földből vettett), Ádámnak; Évát mint élő, Évának nevezte, Mos. I. K. 10, v.

a' hol ezt el nem találták; vagy az új Találmányoknak Fel-Találóirol 2.) vagy a' Fel-Találónak lak-hellyeikről; 3.) vették a' Nevezeteket; avagy pedig követték a' megnevezésben az önnön kényneiket, 4.)

§. III.

Az Emberek meg-szaporodásával szaporodott a' bujaság, Inyeskedés, Kényeskedés (*Luxus*) szaporodott a' szükség; ezzel a' Mesterségek, következés szerént a' Találmányok,

§. IV.

A' mi nem vólt: annak, neve se vólt' A' Lettnek nevet kellett adni, így szaporodtak a' Találmányokkal a' Nevek, így te' remtettek új szók.

§. V.

- 2.) Így nevezetik p. o. a' Gróf *Török* Tinktúrája *Török* Tinktúrájának.
- 3.) Így a' *Kotsi*, Nemes Komárom Vármegyének *Kots* névű helységében találtatott fel. Hlyen szekéren utazott *Gosth. László* Parisba a' maga mátkájához, végre a' Szekér nevezet kimaradván' a' *Kótsi Szekér*, *Kotsinak* nevezetett.
- 4.) Ádám szabad tetszése szerént adott a' barmoknak, égi madaraknak és minden Mezei vadaknak neveket. MOS. 1. k. 19. 20. v.

§. V.

A' melly Nemzetnek nyelve van s annak Betűi – is vannak, vagy lehetnek. A' hol Betűk vannak: ott, a' Betűknek öszve Foglaltatthása-is (Syllabae) lehet, van – s. Az öszve foglaltatott Betűk szülik a' szót, a' nevezetet.

§. VI.

A' Magyar-nak-is vannak Betűi. Ha tehát más nyelvű Nemzetek, a' Betűket öszve foglalván, szókat tsinálhattak, 's neveket adhattak: miért ne adhatna a' Magyar-is a' maga nyelven szinté úgy neveket; valamint, mások adtak, és adnak?

§. VII.

Bizonyos az: hogy a' Magyar nyelv sok szók, és nevezetek nélkül szükölködik; de szinte olly bizonyos az-is: hogy akt a' fogyatkozást' se a' nyelvnek meddőségében; se természetiben keresni nem lehet: Mert a' hol Betűk vannak: ott lehetnek öszve foglaltatások-is, és így szók-is, nevek-is; a' hol hang van: ott hangzást, hajlást- is lehet a' szónak adni; E' szerént

§. VIII.

Valamint, más ki – mívelt nyelveken, úgy a' Magyaron-is, mind a' volt és lévő; mind a' leendő Dolgot, 's egyebeket meg-lehet nevezni: Következésképpen a' Magyarból, az idegenektől költsönözött szót ki-hányni, ki-küszöbölni 's honnyaikba vissza útasítani, azok helyet más Magyar hangzású, 's hajlású a' nevezendőknek természetekhez, kép-jekhez, alkalmaztatott szót, 's neveket ültetni,

§. IX.

A' Stziták el - foglalván a' Magyar földet; egyedül tsak a' volt honnyokban esmérés dolgoknak neveiket hozták ide magokkal. A' nem esmérteknek nevek nem lehetett. Így a' melly esméretlen dolgokat itt találtak: azoknak, vagy itt gondoltak neveket, vagy a' meg-győzetettektől költsönöztek. Költsönöztek az itt talált, és lassan lassan bé szivárgott Németektől; főképpen pedig a' népes Tótoktól temérdek szót; a' költsönözötteknek azzal Magyar hangzásokat, 's hajlásokat adtak; a' mással hangzó betűket (consonantes) egy hangóakkal (vocales) lágyították 's meg Magyarosították p. o.

Király, Nádor-Ispány, Ban, Mészáros, Petsenye, Vatsora, Ebéd, Asztal, Ablak, Kémény, Kólts, Kotzka, Pásztor, Szereda, Tsőtörtök, Péntek, Taratzk, Pemete, Bodnár, Póráz, Garmada, Garad, 's a' t. eredeti Tót szók; nem különben:

Vándorlás, Sattzolás, Ostromlás, Masirozás, Sántz, Tántz, Tzél, Fortély, Fertály, Font, Hertzeg, Értz, Salak, Fölöstök, Tzin, Pléh, Sámoly, Istráng, Pintér, Tsöbör, Fúkar, Varfély, Ház, nyilván való Német szók,

§. X.

Hogy ezeket, és többeket illyeneket, a' Magyar vette által a' Tótoktól, és a' Németektől, világos. A' Magyarok, se Királlyt, se Hertzeget, se Nádor Ispányt s. a' t. Honnyokba nem esmértek. Itt találtak ezeket, 's a' nevezeteket, 's magokéva tették. De a' természeti tulajdonsága-is mutatya az e' féle szóknak, az ő idegen eredeteiket.

§. XI.

Idő-folytával, minekutánna főképpen olvasni kezdettenek tanulni; által vevegettek

a' Görög, és Deák nyelvekből is sok szókat. Ilyenek, p. o.

A' *Mód, Forma, Summa, Sors, Próba, Mátéria, Fundamentom, Testámentom, Templom, Mise, Klastrom, Kaptalom, Oltár, Plébánus, Kurutz, Sákramentom, Eréklye, Ispotály, Lajstrom, Jus, Taksa, Portzió, Kapitány; História.* Ilyenek,

Az *Ekklésia., Pünkösöd, Érsek, Püspök, Krónika, Arithmetika, Angyal, Arkangyal, Sátán, Kanonok, Eretnek, Alamisna.* Ezek Görög; amazok Deák eredetű szók. Sőt, két idegen szókat-is öszve forrasztván ragokból Magyarat tsináltak p. o. a' *Wittze-Ispány* nevezetnek fele Deák, a' fele Tót Szó. Ilyen Szó a' *Vittze-Király* is. Ilyen az *Ertzhertzeg* is. Ennek fele Görög; a' más fele Német 's a' t. Itt sem szüntt meg az idegen szóknak költsönözése!

§. XII.

A' Magyar a' távolab lévő népekkel, és a' kül-földiek ternesztményeivel – is meg-esmérkedet. E' mellet a' nép szaporodásával, szaporodtak a' találmányok is. A' honnyi

találmányoknak tetszések szerint neveket adtak; a' külföldi hólmikat, vagy az által vett nevekkal, mint p. o. a' Kávét, Tét, Tsokoládét, Tabákot, vagy, az által - vetteknek Honyaikról, mint a' *Kozdsoni Bort*, *Kordoványnak*, a' *Perni* fa-héjjat kínának, a' *Ta'tárok* kását, *Tatárkának*, a' Németből, Haj', denának, az irha Bört, *Pergamóttól Pargaménának* (valamint az idegenek: a' *Tokai Bort*, nem *Bornak*; de, tsupán *Tokainak*.) 's a' t. nevezték, Ezekből következhetik: hogy:

§. XIII.

Valamint más nyelvű nemzetek, a' magok nyelveiken neveket adhattak: a' szerint adhat a' Magyar-is. Nem-is lehet, mind addig a' Magyar nyelvet a' tökéletesek közzé' számlálni: míg ő, mindent a' maga nyelvén nem nevez; Egyedül tsak a' lehet kérdés:

1. *Meg-kell-é az idegen nyelvekből költsönözött, és Magyarra vált szokat tartanig vagy, azokat-is Magyarra fel-tserélni?*

2. *Minémű utakon lehetne akár azt végbe-vinni; akár, egy szóval, a nemzeti nyelvet tökéletessebbíteni? Kétségben, nem hozható, az:*

Elsőre nézve: hogy a' neveknek Megváltoztatása, nem tsak a' köz-népnél; de, még az olvasottaknál-is eleintén nagy zavarodást okozna. Ugyan azért, a' Deák-is a' GörögMester szókat (Technicos) meg-tartotta, 5.) más nyelvek-is, sokakat által-vettek azokból, Ebből a' tekintetből

Tzitzero-is 6.) *Márk* Fiának, a' Deák nyelv tanulása mellet, a' Görögöt-is javallotta. Tudniillik:

Más nemzeteknek alább-szálásával, a' Görögökre szálottak a' tudományok által. A' Görög tudósok, kiváltképpen a' tudományoknak, tetszéseik szerént, adtak, szabtak, osztogattak neveket.

§. XV.

A' tudományok által költözvén a' Deákokra: meg-tartották ezek a' Görög neveze-

5.) Illyenek: a' Psychologia, Philosophia, Ethica,, Metaphisica, Phisica, Electram, Mathesis, Deintopus, Philantropus, Apodicticus, Categoricalus, Antropornorphismus,

6.) De Officiis L. 1. §. 1.

tekét: Mert a' Dolgot nem esmérvén, a' magok nyelvén nevezni se tudták. – Úgy van! Á' nem nevezhetés: a' tudatlanságnak jele, 's tanúja! E' szerint,

§. XVI.

Minekutánna az esméretlen dolgok esméretesekké, és a' tudományoknak ki-térjedésével napról napra esméretesebbekké lesznek: mi álhatna ellent? hogy a' Magyar-is tiszta Magyarat ne beszélne? hogy ne adhatná vissza az idegennek azt; a' mit tőle, a' tudatlanság idejében fel-tsipdegélt? valóban

§. XVII.

A' fenyegetődző zavarodás egy Emberi kornál tovább nem igen terjedne, a' helyben hagyandó szók be vévôdnének az Írásokba, könyvekbe; taníttatnának az oskolákban: által költöznének a' törvény és Papi székekbe: bé férkeznének az újságokba, jádzó színekbe; egy szóval: a' szerint közönségesekké lehetnének; valamint az Anglusoknál, a' Frantziáknál azokká lettek, az általok találtt, 's meg-állított szók. A' köz nép-is lassan lassan, úgy hozzájok szokna, a' mint az ez e-

lött előtte esméretlen nevekhez hozzá szokott. Ezeken-kívül,

§. XVIII.

A' Magyar nyelv, szűz nyelv. Nintsenek Leányai. Hasonlatossága lehet más nyelvekkel 7.) de el választhatatlan öszve-kötetése egygyel sints'. Így Leány nyelvei nem lévén: más tőle nem függő nyelvekben kavarodást nem szülne. A' mit magának főzne s azt, maga könnyen, és jó ízűen meg is emészthetné. Egyébb- aránt

§. XIX.

Ítéljen ki ki a' mint tetzik; én azt hiszem, 's tartom-is: hogy ha, Magyar nyelven mindent ki-adni lehet, a' mint lehet-is: a' magyar nyelvet minden idegen szóktól ki - kell tisztítani, és mint szűz nyelvet szüzesíteni.

§. XX.

Én még a' Magyar földre által költözött, 's itt le -telepedett idegeneknek-is, jelesül, a'

7) p. o. A' Laplandiaival, Finnlandiaival, némelly napkeleti nyelvekkel 's a' t. a' mint írják.

nemesítettendőknek Magyar neveket adnék. Egyedül tsak a' Kereszt neveket hagynám meg. A' Keresztények Kereszt neveik nagy részént Zsidó, Görög Eredetűek ugyan; de ezeknek meg - változtatása ki - pótolhatatlan zavart tenyésztene 8.) Most;

§. XXI.

- 8) p. o. *Ádám* (Földi) *Gedeon* (Pusztító) *Aron* (Erőshegy) *Ábrahám* (Sokaságnak Attya) *Dávid* (Szeretet) *Jób* (Bánkódó) *Moses* (vízből ki - fogattatott) *Mihály* (ki olly, mint az Isten) *Gábor* (Isten erőssége) Zsidó Szók; Görögök: az *András* (erős férfi) *Péter* (kőszikla) *Sándor* (felsegítő) *Miklós* (Nép-Győző) *Susanna* (kellemetes) 's a' t'. Által jöttek a' Deákoktól számtalan kereszt nevek mint *Ágoston*, *Justinus*, *Orbán*, *Konstántinus*, *Adjutus*, *Viktor*, *Vintze*, *Maximiliánus*, *Karitás*, *Fides*, 's a' t'.

Által jöttek a' Németektől - is mint *Károly*, *Gottfried*, *Gottlieb*, *Imre*, *Sigmond*, *Ferentz*, *Fridrih*, 's a' t, végtére az újjakon kapkodók p. o. Joannát '*Sanettal*, a' Borbálát *Babettel*, a' Katalint *Katonnal* 's a' t. (talán, hogy a' nevek az Ekklesiák Jegyzőkönyveikben nem lévén, az Idősségek megne tudódjon) tseréltték - fel.

§. XXI.

A' Másodikra le'pek. A' felséges ország-lónak neve, 's védelme alatt, köz erővel, olly társaságnak kellene fel - állitanni, a' mellynek a' Magyar nyelvnek tökéletessebbítetése egyetlen-egy foglalatossága lenne. Ezen az úton kezdődött a' Frantzia, Német, Anglus nyelveknek-is ki - művelése.

§. XXII.

A' Német nyelv-mívelő társasság az 1617. Esztendőben; a' Frantziáké a' híres Richelieu Kardinál alatt állitattak-fel. Ezeknek a' társasságoknak minden törekedések oda intézetett; hogy a' nevetlen dolgoknak alkalmas neveket adjanak: az ő Nyelvek, a' költsön vett foltoktól, 's rongyoktól meg - tisztíttasson, és a' maga tulajdon köntösében által öltöztetve nemzeti dészével kevélykedhessen. 9.)

§. XXIII.

A' magános, 's köz-erő, 's tekintet nélkül fel-állított társaságok, az illy nagy végnek el-érésére elégtelenek, nem-is tartók. A' szomorító tapasztalás tanúja annak: hogy

9.) Lásd Panonia Feniksz 136. 137. 1.

alig értt, egy 's más a' fel - állottak közzül Rósa kornál hosszabb időt. A' nap kelet együtt jártt a' nap nyugottal. Nem is lehet az másképen!

§. XXIV.

Senki az egésznek áldozattyává nem lehet. A' bútsút pénzzel járják: a' nagyra való törekedést; a' kész kenyér, s' vártt jutalom szüli, és neveli. Így egyedül tsak a' köz erő, 's tekintet tarthattya - fel a' társaságot, elő menetelesítheti pedig: az öszve tsattolt törekedés, a' nemes nagyra vágyódás, a' Hazafiúi szent tűz, az alatsony maga kedvellésnek (Egoismusnak) kevély meg-vetése 's a' t. Ugyan-is

§. XXV.

Nem lehetne-e' p. o. a' hazafitatottak által le-fizetett, és ezentúl-is fizettendő pénze- ket erre a' nagy következésű intézetre fordítani? Nem lehetne-e', ha a' ma nem lehet egy roppant országnak másféle kút főket - is találni, a' mjellyek ezt a' nagy véget erőltetés nélkül-is eszközölhetnék, siettetthetnék? könnyen el-látható következésekkal be fejezhetnék? magából érthető: Hogy

§. XXVI.

A' társaságnak Tagjait az Országnek minden vidékeiből kellene ki-szedegetné. Majd minden környéknek különös, és mástól, különböző szavai, 's szavainak tulajdonságai (Dialectus) vannak. Az egyenlőségnek behozása tehát meg - kívánnya: hogy a' voltak helylet, helyessebb, és a' nyelvnek természetéhez illendőbb új-szók állíttassanak-meg, és tétessenek közönségessekké. Magától foly az - is: hogy

§. XXVII.

A' választandó tagoknak, a' Tót, és Német nyelvekben jártasoknak kellene lenni. Tsak ezek; nem mások, különböztetthetik-meg a' Magyar eredetű szókat, a' vendég szoktál. Vannak Magyarok; a' kik a' Magyaron kívül, más nyelvet nem értvén: a' kétségen kívül lévő Tót, Német Szókat, mint Magyarokat körmeik szakadásokig védelmezik. A' nyelveknek nem tudása szüli az e' féléket. Ezeken felül,

§. XXVII.

A' Görög, és Deák nyelvekben se kellene azoknak idegeneknek lenni. Főképen a' tudományokat illető dolgok, rakva vannak a' Görög, és Deák szókkal. A' ki tehát, azokat a' szókat, a' szóknak eredetét, Természetét nem érti: szerentsés fordító nem lehet. – Azt említeni se kellene: hogy

§. XXIX.

A' tagoknak, a' természetnek, lett-dolgoknak, a' Nemzetek természeti hajlandóságainak, szokásaiknak – 's a' t. Tudományába szinté jártasoknak kellene lenni. Ha e' nem lesz: a' be vett idegen szó helyet, még idegenebb Magyar szó tétetődne , a' fő idegen, rosz itthonival tseréltettne-fel, p. o. miképpen adhat ennek, vagy amannak az esméretlen állatnak; ennek, vagy amannak a' fűnek, fának; Ennek, vagy amannak a' nevetlen ásványnak nevet? a' kik azoknak természeteket, vagy tapasztalásból, vagy olvasásból nem esméri? miként adhat az Ereklények Magyar nevet; a' ki nem tudja' mi a' *Reliquia*? miként fordíthattya az *Eretneket* Magyarra, a' ki-nem tudja: mi az *ERETY-*

KOS? Hogy hogy adhatt a' *Nádor-Ispánynak* nevet; a' ki-nem érti a' Tótot? hogy teheti az helyyessen a' *Hódolást* Magyarra által? A ki a' Német holbot vagy hulbiget – nem érti? Ennek itt vége vann; Tóldalékul, még egy - két szót!

§. XXX.

Vélekedésem szerint a' gondolkozó Hazafiaknak elég tágas alkalmatosságot nyújtottam, annak bővebb meg-gondolására: – Kell-e'? és mint? tökéletessebbíteni a' Nemzeti nyelvet? semmit meg-határozva nem adtam elő. A' mit gondoltam, és kívánok: azt közlöttem. A' helyyessebbeknek: – Kész vagyok helyt adni. Azomba, azt erőssen hiszem, tartom - is: hogy,

Még a Magyar, Magyar nem lesz: addig a' Magyarinak álló Országa nem lesz. A' ki ezt magával el-nem hitettheti: olvashattya ama' meg-betsülhetetlen orvos *Decsi Sámuel Úrnak Pannóniai Fenikszét.* 10.) Nem lehet azt kétségbe hozni: hogy egyedül a' nyelvnek ki- mivellésétől függ a' Nemzetnek

10) Ki nyomtattatott az Bétsben az 1790. Eszt.

Ditsoósága; az Országnek Boldogsága, dísz-e, örökösítettése. Minden vad Nemzet, a' ki-mívelt nyelv által lett esméretessé, nagygyá, és rettentővé, következés szerént bátorságossá.

§. XXXI.

A' nyelvhez tartozik a' ruházat - is, *Monteszkő* 11.) Platónak, és az ő tanítványának Aristotelesnek tanításaiából meg - jegyzette azt: hogy, tsak a' *Musika* - is, elégséges az országlás módjának meg - változtatására; - Hát a' nyelvnek? hát a' ruházatnak? hát a' Nemzeti józan szokásoknak el-hagyása? 's a' t. Ezekhezképest,

A' kinek kedvesebb a' Nemzeti nyelv-nél, ruházatnál, szokásnál az idegen; hogy kívánhattya az a' Magyar kenyeret enni? A' Magyar bort inni? miért nem távozik - el az, az idegen földre? miért nem mellyeszi magát a' Frantzia öltözetben Parisban az; a' kinek a' Magyar ékes ruhánál kedvesebb az idegen? a' kinek, a' Magyar érzékenyítő hang, 's dall unalom; miért nem gyönyörköd-

teti magát az Olaszszal az, az Olasz földjén? vagy, miért nem tántzoltatrya a' lengyellel a' medvét otthon? A' ki a' Magyar díszes öltözetet meg - veti; méltó; hogy Ádámnak a' Meg-Esés előtt vólt ruhájával ruházkodjon. A' Magyar kenyeret evőnek kívül belül, elől, 's hátúl, testestói 's lelkestül Magyarinak kell lenni. Mivel pedig se a' különös társaságok; se egy Vármegeye, Nemzett nyelvet nem tsinálhat :

§. XXXII.

Mind a' Felsőget, mind a' Felsőges Náador-Ispányt meg-kellene az iránt kérni: hogy, a' leg közelébb hozódott törvényre tekintve-is, a' Magyar Nyelv ki-mívelésének gondját, 's hathatós, és munkás előmozdítását, a' Felsőges Királyi helytartó Tanátsnak, első kötelességei közzé számlálni méltóztasson. Egy Vármegeye kevesett mozdíthat arra nézve,

§. XXXIII.

Szükséges volna az Országnak minden Vármegyéit, Királyi Városit meg-szóllíttani? és a' köz ügynek, öszve vetendő válakka-léendő elő-mozdítására serkengetni, Élni kell az idővel: Idő után nem lehet!

Most a' Felséges Nádor-Ispány, Magyar Tűzzel lángol: Magyarul tud, tanul: Magyar köntösbe fényeskedik: Most a' Felséges U-ralkodó, a' Királyi Magzattjait Magya-rul taníttattya: Maga-is, midőn a' Magya-roknál mulat: Magyar öltözetben jár. Ha, ezek, Magyarok, és lenni-is akarnak: hát, a' Magyar, nem fog-e' akarni Magyar lenni? Bizonyyára!

– Ha a' Tekéntetes Nemes Vármegye, a' Magyar nyelvnek ki-mívelésére, a' jeget meg-törendi: követői lesznek: és valamint az *Athenásbéliek Falérius Demeternek Emlé-kezet-Oszlopot* emeltek: úgy, a' következő századok, tsak a' világnak el-enyészésével el - múltó oszlopot fognak emelni ennek a' Tótnak tartatott *Gömör Vármegyének*. Én a' koporsóm felibe-is azt kívánnám írattni: hogy Magyar voltam, vagy lenni akartam,

másokat-is létetni kívántam. Mind ezek
közt szünetlen tisztelettel élni, és halni kívánok

A' TEKÉNTETES NEMES VÁRMEGYÉNEK!

Alázatos Szolgája

Tábla-Bíró Chászár András m. p.